עזמוות

פירוש קצר על תלמוד ירושלמי ערלה

1)הפירוש מיועד ללומד והוגה בבבלי כמה זמן ובקי במונחיה ומושגיה

2) כל מקום שאפשר לשתוק שתקתי והנחתי העבודה על המעיין—ואף במקום שפרשתי היא בתכלית הקיצור

3)שניתי כמה מן הנדפס אים ראיתיה "כמעט מוכרח", אך במקום שאף אחר ההגה, הסוגיא סתום, לא הגהתי והנחתי מלפרשה

4)הטלתי "מתגים" כפי הצורך בעין יפה...
Paragraphs & punctuation marks

בחמלת ה' עלי יהושע יהודה גליק והוגה מחדש ז תשרי תשעד

מסכת ערלה פרק א, ד תשרי תשע"ב (צום.)

הלכה א משנה הנוטע לסייג ולקורות פטור מן הערלה.

רבי יוסי אומר: אפילו אמר הפנימי למאכל והחיצון לסייג הפנימי חייב והחיצון פטור:

גמרא הנוטע לסייג כו'. כתיב (ויקרא יט) ונטעתם כל עץ מאכל את שהוא למאכל חייב. לסייג ולקורות ולעצים פטור.

מעתה אותו של מאכל אפי' חישב עליו לסייג יהא חייב? ת"ל "ונטעתם" עץ מאכל. רבי יוסי ילמד דבר מתחילתו ממשמע שנאמר (שם) שלש שני' יהיה לכם ערלים לא יאכל. וכי אין אנו יודעין שבעץ מאכל הכתוב מדבר?! מה ת"ל ונטעתם כל עץ מאכל? את שהוא למאכל חייב, לסייג ולקורות ולעצים פטור. רבי יונה למד דבר מסופו ממשמע שנאמר (שם) ובשנה החמישית תאכלו את פריו להוסיף לכם תבואתו. וכי אין אנו יודעין שבעץ מאכל הכתוב מדבר מה ת"ל ונטעתם כל עץ מאכל? את שהוא למאכל חייב לסייג ולקורות ולעצים פטור.

תני רבן שמעון בן גמליאל אומר: בד"א? בזמן שנטע לסייג ולקורות ולעצים,דבר הראוי להם, פטור. נטע דבר שאין ראוי להם, חייב. יאות אמר רשב"ג, מ"ט דרבנין? א"ר זעירא במשנה סדר נטיעתם. לעצים- ברוצף. לקורות- במשפה. לסייג- מקום הסייג מוכיח עליו.

תני בשם רבי מאיר כל האילנות באין למחשבת פטור, חוץ מן הזית ומן התאינה. ר"מ כדעתיה דאמר[כלאים 6:3] כל אילנות אילן סרק, חוץ מזית ותאינה.

תני בשם ר"ש: אין לך בא למחשבת פטור, אלא שלשת המינין בלבד: רימין ושקמה וצלף.

מהו שיהו[רימין..] חייבין במעשר? תפלוגתא דר' בא בר ממל ודר' הילא. דאיתפלגון: המשמר פירותיו לעצים רבי בא בר ממל אמר חייב ר' הילא בשם ר' יוסי אמר פטור. ר' בא בר ממל אמר חייב מן הדא (דברים יד) ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך. ממה

שיש לך ואין לו את חייב ליתן לו. יצא הפקר שידך וידו שווין בו. הוא לקט היא שכחה היא פאה היא הבקר.כולם פטורין ממעשר (יצא זה שמשמר פירותיו..) ר' הילא בשם ר' יוסי אמר פטור מן הדא: כוסבר שזרעה לזרע, ירקה פטור.אל' כיון שאין נותן דעתו על ירקה, פטור—ה"ן אין משמר "הפירות" ומדח'שנייא היא כוסבר שיש לו גורן אחרת.שעכ"פ נותן מן הזרע

והיי דא אמר דא: המקיים מליאהערוגה שלימה של כרוב, לזרע, בטלה דעתו. קלחין יחידין, לא בטלה דעתו. א"ר יונה והוא שליקט ירק אבל אם לא ליקט ירק, כך אנו אומרים עצים חייבין במעשרות?!
אל' קיים קלחין יחידים לזרע, וליקטן ירק-- אינו נותן כלל!

מהו שיהיו אסוריןרימין משום גזל? וכי עצים אינן אסורין משום גזל?! מה צריכה ליה כגון אילין תותייאberries דלא אית בהון ממש.

רימין שנטעון לשם רימין. בנות הדס שנטען לשם בנות הדס. אית תניי תני חייב,בערלה אית תניי תני פטור. א"ר חסדא מאן דאמר חייב, במקום שרוב משמרין. מ"ד פטור, במקום שאין הרוב משמרין. רבי יוסי בעי אם במקום שהרוב משמרין, למה לי חישב? אפילו לא חישב! כך אנו אומרים זית ותאנה עד שיחשוב עליהן?! אלא אפילו מחצה משמרין ומחצה שאין משמרין.

א"ר מתיא מן דבתרתה,שם מקום מקום שאין רוב משמרין, אפילו חישב, פטור.

רבי יוחנן בשם ר"ש בן יוצדק: גפן שעלת במקום חורשיןיער פטורה מן הערלה. אמר ר' יוסי אפילו נטעה.ביער, פטורה והתנינן העולה מאליו חייב בערלה! תמן בשנטעה במקום ישוב, ברם הכא שנטעה במקום חורשין. אמר רבי ליעזר הדא דתימר כשאינה עושה כדי טפילתה,הוצאות להביאה לעיר אבל אם היתה עושה

כדי טפילתה, חייבת.

רב הונא שאל, אתרוג שנטעו למצותו, מהו שיהא חייב בערלה? חזר רב חונא ואמר, אתרוג שנטעו למצותו חייב בערלה. ולא כן תנינן (ויקרא כג) ולקחתם לכם ולא מן המצוהאל' "לכם" למעט אתרוג של מצווה(מע"ש) ה"ן גבי ערלה "לכם" למעט! מדחהתמן ולקחתם לכם בדמים לא מן המצוה. ברם הכא כמה דתימר גבי שופר (במדבר כט) יום תרועה יהיה לכם מ"מ. וכא שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל מ"מ. מה בינו למשמר פירותיו לעצים? כשם שהוא רוצה בפריו כך הוא רוצה בעצו. ברם הכא רוצה הוא בפריו ואינו רוצה בעצו.שפיר יש לחייבו ועוד מן הדא: ???דא"ר חנינא "פרי" אם אומר עצו, אין אדם יוצא בה ידי חובתו בחג! מה דמי לה? זית שנטעו להדליק בו בחנוכה. א"ר יוסי בר בון זה דבר תורה וזה מדבריהן ואת אמר הכין?! מה דמי לה זית שנטעו להדליק בו את המנורה זה דבר תורה וזה דבר תורה.

ר"ש בן יקים בעא קומי רבי יוחנן: נטעו צד התחתון לסייג והעליון למאכל? צד התחתון למאכל והעליון לסייג? א"ל היא הדא היא הדא. היא צד התחתון לסייג והעליון למאכל. היא צד העליון לסייג והתחתון למאכל.חלק הסייג פטור-חלק האוכל חייב כיצד הוא יודע? אמר רבי יונה מביא זמורה ומסיים עד כאן לסייג מכאן ואילך למאכל.

צד התחתון למאכל והעליון לסייג, גדל מתוך איסור ואת אמרת הכין?! ר"ז כדעתיה דאמר ר"ז בשם רבי יונתן בצל של כלאי הכרם שעקרו ושתלו אפילו מוסיף כמה אסור, שאין גידולי איסור מעלין את האיסור.

נטעו לסייג, וחישב עליו למאכל, באנתחייב בערלה במחשבה. למאכל,

וחישב עליו לסייג, לא כל הימינו.

נטעו שנה ראשונה לסייג, מכאן ואילך חישב עליו למאכל, מכיון שחישב עליו מחשבת חיוב, יהא חייב.תיכף והתנינן רבי יוסי אומר אפילו הפנימי למאכל והחיצון לסייג הפנימי חייב והחיצון פטור. תמן, למאכל, למאכל לעולם. לסייג, לסייג לעולם, ברם הכא מכיון שעירב בו מחשבת חיוב, יהא חייב.

נטעו שלש שנים לסייג, מיכן ואילך חישב עליו למאכל, והוסיף תוספתו, רבי ירמיה אמר התוספת פטור. רבי בא אמר התוספת חייב. א"ר יוסי הדא דרבי ירמיה, מתחמיא קשיא, ולית היא אלא ניחא.נראה קשה, ואינו! כהדא דתני: שדה שהביאה שליש לפני גוי ולקחה ישראל ר' עקיבה אומר התוספת פטור וחכ"א התוספת חייב. והכא עיקרו פטור ותוספתו חייב.כן היה נראה להקשות שיהא התוספת חייב...אבל יש לחלק...

א"ר יוחנן: דברי רבי ישמעאל: כל שאין לו ערלה,כגון נטעה לעצים אין לו רבעי. רבי יוחנן בעי, עד שיהא לו "שלש שנים" ערלה?

2 פירושים על בעיית ריו"חא"ר יונה עיקר ערלה צריכה ליה,=מיבעי ליה אין עיקר ערלה פחות משלש שנים? א"ר יוסי עיקר רבעי צריכה ליה, כל שאין לו ערלה אין לו רבעי?

תני אילן שמקצתו נטוע בארץ ומקצתו ח"ל מכיון שמקצתו נטוע בארץ כילו כולו בארץ דברי רבי. רשב"ג אומר צד הנטוע בארץ חייב, צד הנטוע ח"ל פטור.

ר' אבהו בשם רבי יוחנן לדברי רבי נעשה כטבל וכמעושר מעורבין זה בזה.

רבי זעירא בשם רבי יוחנן: שורש פטור פוטר.כדלקמן מה כרבי? דרבי אמר שורשין חיין זה מזה? ומדחה דברי הכל היא. הכא שורש

פטור פוטר.

הן דתימר שורש פטור פוטר, בשורש ישן שהשריש מתוך שלו לתוך של חבירו. אבל אם השריש מח"ל בארץ, לא בדא.חייב

שורש פטור פוטר- והתנינן רבי יוסי אומר אפילו הפנימי למאכל והחיצון לסייג הפנימי חייב והחיצון פטור. ויפטור צד החיצון לצד הפנימי! ר"ז אמר לה סתם רבי לא בשם רבי לעזר: ראוי הוא לחשוב עליו על החיצון למאכל ולחייבו.ע"כ א"א שיפטור שורש את הכל

רבי יוסי בשם רבי יוחנן שרשים אין בהן ממש. אמר רבי זעירא לרבי יסא בפירוש שמעתנה מן דר' יוחנן, או בערלה הויתון קיימין ואידכרת הדא מילתא בביכורין, ואמר שרשין אין בהן ממש?אף שיש שרשים בשדה חבירו, מביא וקורא

אמר רבי זעירא הדא דתימר שרשין אין בהן ממש, בהשרישו מח"ל לארץ,ויש ל"חייב" הגדל בארץ אבל משהשרישו מארץ לח"ל, שרשים יש בהן ממש.ויש לחייבם...

סיפקהif a new tree drew nourishment from an old לזקינה, פטור. לח"ל, פטור. להקדש, חייב. לצד התחתון לצד העליון, חייב.

להקדש חייב- שהוא ראוי לפדותו ולחייבו. לצד העליון חייב- שהוא ראוי לחשוב עליו ולחייבו.

רבי יוסישל משנתינו כרשב"ג? מדחה..אפילו יסבור כרבי. ערלה תלוי' לדעתו, ומעשרות אין תלויין לדעתו:

הלכה ב משנה עת שבאו אבותינו לארץ ומצאו נטוע, פטור. נטעו אע"פ שלא כיבשו חייב.

הנוטע לרבים חייב. רבי יודה פוטר.

הנוטע ברשות הרבים והנכרי שנטע והגזלן שנטע והנוטע בספינה

והעולה מאיליו חייב בערלה:

גמרא (ויקרא יט) ונטעתם פרט לשנטעו גוים עד שלא באו ישראל לארץ. ר' הונא בשם רבי אבא הדא אמרה שורש פטור פוטר:

נטעו אף על פי שלא כיבשו חייב. וכרבי ישמעאל דאמר כל ביאות האמורות בתורה לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו. שבע שכיבשו ושבע שחילקו? רב הילא בשם רבי לעזר מודה רבי ישמעאל בחלה ובערלה. ותני כן "בבואכם" לפי ששינה הכתוב משמעו שינו חכמים חיובו.

רבי יונה בעי, מחלפה שיטתיה דרבי ישמעאל, תמן הוא אמר היא הוייה היא הקמה היא שבירה היא נתיצה היא גאולה היא פדייה....זו היא שיבה זו היא ביאה... והכא הוא משנה בין לישן ללישן!

נטעו לרבים חייב. רבי יודה פוטר. מחלפא שיטתין דרבנין. תמן אינון אמרין ירושלם וחוצה לארץ אין מיטמאין בנגעין, והכא אינון אמרין הכין! תמן (ויקרא יד) ובא אשר לו הבית פרט לירושלם שהיא לכל השבטים. ברם הכא ו"נטעתם" מכל מקום.

מחלפה שיטתיה דרבי יודה, תמן הוא אומר אני לא שמעתי אלא בית המקדשאבל ירושלים מטמא בנגעים אע"פ ששיך לרבים—ק"ו לערלה! והכא הוא אמר הכין. תמן הוא אמר אני לא שמעתי אלא בית המקדש שמועה אמרה, ברם הכא, גרמיה אמר. אמר רבי יוסי בי רבי בון תיפתר כרבי שמעון בן אלעזר. דתני רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו הנוטע לרבים חייב בערלה.

עלת מאיליו פטור מן הערלה. הנוטע לרבים חייב. ברשות הרבים פטור. הנוטע לרבים חייב- בנוטע בתוך שלו. לרשות הרבים פטור- בשגזל קרקע. ויש קרקע נגזל?! אמר רבי הילא

אף על פי שאין קרקע נגזל יש יאוש לקרקע.

רבי יאשיה מייתי נטיעות מח"ל בגושיהן ונציב לוןונטע אותן בארץ. רבי יונה לשכרו שנים."נשכר" שני ערלה (ס"ל דאין ערלה נוהגת בחו"ל) רבי יוסי לשכרו רבעי. "נשכר" שנת רביעי בלבד—דשפיר נוהג ערלה בחו"ל

תני גוי שהרכיב אילן מאכל על גבי אילן סרק, אע"פ שאין ישראל רשאי לעשות כן, חייב בערלה. ערלה מאימתי הוא מונה לו? משעת נטיעתו.נטיעת האילן ר"ש בן לקיש אמר ובלבד דברים שהן באין במחשבה כגון חרובי צלמונה וחרובי גידודה, אבל ערבה כנטוע בארץ.אים הרכיב ע"ג ערבה, חשוב "כנוטע עכשיו בארץ", ומונה משעת ההרכבה! רבי יוחנן אמר אפילו ערבה.לא חשיב "כנוטע עכשיו בארץ" והתנינן אין נוטעין ואין מבריכין ואין מרכיבין ערב שביעית פחות מל' יום לפני ראש השנה. ואם נטע או הבריך או הרכיב, יעקר. על דעתיה דר"ש בן לקיש דו פתר לה בערבה ניחא. על דעתיה דרבי יוחנן דו אמר אפילו ערבה, למה לי יעקר?הא ל"ח כ"נוטע בארץ"! שנייא היא שהן מתאחין בשביעית.

והיידא אמר דא: הנוטע והמבריך והמרכיב שלשים יום לפני ראש השנה, עלתה לו שנה שלימה, ומותר לקיימה בשביעית. פחות משלשים יום לפני ראש השנה, לא עלתה לו שנה שלימה, ואסור לקיימו בשביעית. אבל אמרו פירות נטיעה זושנטען 30 יום קודם ר"ה אסורים עד חמשה עשר בשבט.קשיא לריו"ח! (לדבריו, מונין שנות ערלה משנטע האילן—לא משעת ההרכבה!) תני רבי יהושע אוניא לית כאן מרכיב. אמר רבי אבא מרי אפי' כר' שמעון בן לקיש לית כאן מרכיב, לשעבר הא בתחילה לא. ישראל אסור להרכיב

רבי יצחק בר חקולה בשם חזקיה הנוטע בעציץ שאינו נקוב חייב בערלה. רבי יוסי אמר מפני שהשרשין מפעפעין אותו. רבי יונה

מפיק לישנא כלי חרש עומד בפני שרשין.

רבי ירמיה בעי, נטע בו דלעת, מאחר שהוא כנקוב אצל האילן כנקוב הוא אצל הזרעים?

רבי יוחנן בשם רבי ינאי: אילן שנטעו בתוך הבית, חייב בערלה ופטור מן המעשרות. דכתיב (דברים טו) עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא ה"שדה". ובשביעית, צריכהמיבעי לן דכתיב (ויקרא כד) ושבתה ה"ארץ" שבת לה' וכתיב (שם) "שדך" לא תזרע וכרמך לא תזמור:

הלכה ג משנה אילן שנעקר והסלע עמו, אם יכול לחיות פטור ואם לאו חייב. נעקר הסלע מצידו, זיעזעתו המחרישה או שזיעזעתו ועשאו בעפר and he repaired it with soil אם יכול לחיותבלי התיקון פטור ואם לאו חייב.

אילן שנעקר ונשתייר בו שורש, פטור. וכמה יהיה בשורש? רבן גמליאל משום רבי לעזר בן יהודה איש בירתותא כמחט של מתון.stretching pin

אילן שנעקר ובו בריכה והוא חיה ממנו, חזרה זקינה להיות כבריכה.

הבריכה שנה אחר שנה ונפסקה, מונה משעה שנפסקה.

סיפוק הגפנים,grafting on vines סיפוק על גבי סיפוק,grafting upon a grafted part אע"פ שהבריכן בארץ, מותר. רבי מאיר אומר: מקום שכוחהשל גפן המקורי יפה, מותר. ומקום שכוחה רע, אסור.

בריכה שנפסקה והיא מלאה פירות,וחזר ונטעה בארץ אם הוסיף במאתים אסור:

גמרא כיני מתני': אם היה יכול לחיות פטור ואם לאו חייב.

חזקיה שאל, פחות מכאן מחוט של מתון כתלוש הוא? השתחוה לו אסרו. כותבין עליו גיטי נשים.

אמרין, חזר ביה חזקיה.ממה שאמר "כתלוש הוא" אמר רבי יונה מן הדא חזר ביה: דא"ר יוחנן בשם רבי ינאי מכיון שיש כמחט של מיתוי, דבר בריא שיש לו שלש שנים.כל אילן שנעקר, ואנו רואין בו שורש עבה כמחט של מתון, וודאי בת 3 שנה היא! חזקיה שאל שליש מחט שנה, שני שלישי', שתי שנים? חבריי' בעיי מחט ושליש דבר בריא שיש לו ארבע שנים? אין תימר לא חזר ביה, למה שאל כן.(אל' פחות מכאן נמי מילתא היא

#אמר רבי יונה מן מילתיה חזר ביה: דאמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי מכיון שיש בו כמחט של מיתוי דבר בריא שיש לו שלש שנים. אמר רבי יוסי אפילו יש בו שלש שנים אין בו כמחט של מיתוי! אל' אף פחות משיעור, מילתא היא!

אמר ר' יודן מתניתא מסייעא לרבי יוסי:שביעית 1:8(תוספ') אמר רבי אף כשאמרו בנות חמש בנות שש בנות שבע, אלא בגפנים בנות חמש, בתאנים בנות שש, בזיתים בנות שבע.נקראים "נטיעה"(ילדה)אלמא אף לאחר שלש, ילדה היא! [ואנן חמיי הדין מרוותא דתאינה אתיא בפירי!הרי אנחנו רואין תאינה פחות מ6 מליאה פירות! א"ר יודן כד טריפן לעוביה.פירותיו "נוקשות"#]

אילן שנעקר ובו בריכה= ובו ברכה. רבי חונא בשם רבי יוחנן ובו בריכה. א"ר מנא אית בני נש שמון בריכה כמאן דאמר (בראשית כד) בוא ברוך ה'.

רבי זעירה רבי יסי רבי לעזר בשם רבי חנינא. רבי בא ר' חייה רבי לעזר רבי חנינה בשם רבי חנינה בן גמליאל: ילדה שסיפקה *נוטל ייחור ומ"חברה" לזקינה--ועיקרו של הילדה, נשרש בארץ* לזקנה, טהרה הילדה. אמר ר' חייה בר בא מתניתא אמרה כן

סיפוק גפנים סיפוק על סיפוק אף על פי שהבריכן לארץ מותר. וחש לומר שמא השרישה הילדה עד שלא תתאחה מן הזקינה? רבי חנניה בריה דרבי הלל דרבי יהודה היא. דרבי יהודה אמר מתאחה היא עד שלא תשריש.

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: שרשים אין בהן ממש.אף אי השרישה הילדה לפני שתתאחה—אין בהם ממש אמר רבי זעירא לר' יוסי בפירוש שמעתנה מן רבי יוחנן או מן שיטתיה דאמר רבי יוחנן ותני כן הקדיש ואחר כך נטע פטור מן הערלה. נטע ואחר כך הקדיש חייב בערלה.אל' שרשים יש בהם ממש!--ומדחה ואתון סברין מימר, הקדש פטור וזקינה פטור. ולא דמיא הקדש ראוי הוא לפדותו ולחייבו הואיל וראוי לחשוב ולחייבוע"כ מחמרי' בנטע ואח"כ הקדיש אית לך גבי זקינה ראוי לחשוב עליה ולחייבה?!

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אתרוג שחנט בשנת ערלה ויצא בשנת היתר וסיפקו לחבירו, אפילו מוסיף כמה אסור. שאין גידולי איסור מעלין את האיסור.

הא ילדה שסיפקה, טהורה הילדה *לגמרי*. . אין תימר לא טהרה, אפי' מוסיף כמה אסור! דהא אמרת אין גידולי היתר מעלין את האיסור

##ר' זעירה בשם רבנין אתרוג שחנט בשנת ערלה ויצא בשנת היתר, וסיפקו לחבירו אפילו מוסיף כמה אסור. לוקין עליו בכזית. אמר רבי מיישא לרבי זעירא, תרתין מילין אתון אמרין ואינון פליגין חדא על חדא. הכא אתון אמרין שאין גידולי איסור מעלין את האיסור והכא אתון אמרין לוקין עליו בכזית. וילקה לפי חשבון שיש בו! אמר רבי יונה כאן מחמת עצמו הוא חי,לוקין עליו בכזית וכאן מחמת הסיפוק הוא.לפיכך טהורה הילדה—ולוקין רק לפי "חשבון"= (חלק שכבר גדל באיסור) מעתה אתרוג שחנט בשנת ערלה ויצא בשנת היתר וסיפקו לחבירו, וחבירו בחבירו, וכן חבירו, סיפקו זה לזה,

טהרו זה את זה?! כ וודאי שאין א מטהר ב, ו ב מטהר א!! למה? כיון שיש אתרוג שחנט באיסור=מחמת עצמו חי--אף שמספקו באילן היתר, אסור. משא"כ במספק ייחור בעלמא ,אמרי' "טהרה ילדה בזקינה" ##

רבי אבהו בשם רבי יוחנן ורב חסדא תריהון אמרין בסתם חלוקין. מה נן קיימין? אם דבר בריא הוא שהוא חי מכח הזקנה, דברי הכל מותר. ואם דבר בריא שהוא חי מכח הילדה, דבר הכל אסור. אלא כי נן קיימין בסתם. כיצד הוא יודע? רבי ביבי בשם רבי חנינה אם היו העלים הפוכין כלפי הילדה, דבר בריא שהוא חי מכח הזקנה. ואם היו העלים הפוכין כלפי הזקנה,אינו בוש להסתכל בפניו! דבר בריא שהוא חי מכח הילדה. אמר רבי יודן בר חנין סימנא, דאכיל מן חבריה בהיתמתבייש מסתכל ביה. אמר רבי יודן אבוי דרבי מתנייה תיפתר שנשרו העלין:

בריכה שנפסקה. אמר רבי יודן לא סוף דבר בריכה אלא אפילו אילן. דאמר רבי יסי בשם רבי יוחנן בצלמעושר שעקרו ושתלו, כיון שהשריש מעשר לפי כולו. רבי חייה בשם רבי יוחנן בצל שעקרו ושתלו כיון שהשריש מעשר לפי כולו דלא תיסבור מימר אוף הכא כן.ואף אים לא הוסיף כלל, ייאסר כולו כשהשריש

חילפיי שאל לרבי יוחנן ולרבי שמעון, תבלתבלין מהו שיאסר ביותר ממאתים. א"ל אין תבל ביותר ממאתים. והתנינן כל המחמץ והמתבל והמדמע.אוסר. אין תימר למאה מאתים, אפילו לא חימץ אפילו לא תיבל! אלא בענבים אנן קיימין.שאינם אוסרין יותר מ200 רבי יוסי בשם רבי יוחנן בשלא צמקו אבל אם צמקו יש תבל ביותר ממאתים. רבי חייה בשם רבי יוחנן בשלא בישלו אבל אם בישלו יש תבל ביותר ממאתים.

ר' יוסי בשם ר' יהושע בן לוי בשם ר' פדיה: נותני טעמים אחד משִשים.ור"ח בר בא אמר אחד מ100. א"ר שמואל בר רב יצחק לרבי חייא

בר בא הא רבי יוסי פליג עלך, ומתניתא פליגא על תריכון. כל המחמץ והמתבל והמדמע וכו' אין תימר למאה מאתים אפילו לא חימץ אפילו לא תיבל, אלא ביותר אנן קיימיןאל' "נותני טעם" אוסר יותר מ60! אמר רבי ירמיה תיפתר בשר בבשר.משערין ב60 או 100 אבל תבלין, אפי' יותר מ 200

אמר רבי יוסי היא בשר בבשר היא שאר כל האיסוריןאף מין בשאינו מינו משערין ב60/100 דאמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן כל האיסור משערין אותן כילו כן. מיי כדון? ההן אמר נותני טעמים אחד ממאה. וההן אמר נותני טעמים אחד מששים. מאן דאמר נותני טעמים אחד מששים, את עושה את הזרוע אחד מששים באיל. דהא בישלו זרוע ששיך לכהן, עים האיל ומאן דאמר אחד ממאה את עושה את הזרוע אחד ממאה באיל. מאן דאמר אחד ממאה את מוציא העצמות מהזרוע ומ"ד אחד מששים אין את מוציא את העצמות מן הזרוע.מקשה וכשם שאת מוציא את העצמות מן הזרוע כך הוציאם מן האיל! לית יכיל דתני אין טינופת של תרומה מצטרפת עם התרומה לאסור את החולין אבל טינופת של חולין מצטרפת עם החולין להעלות את התרומה.

רב ביבי בעי טינופת של תרומה מהו שתצטרף עם החולין להעלות את התרומה? מן מה דאמר רב חונא קליפי איסור מצטרפת להיתר הדא אמרה טינופת של תרומה מצטרפת עם החולין להעלות את התרומה.

תני רבי חייה כל מה שאסרתי לך במקום אחר התרתי לך כאן.בזרוע בשילה לפי שבכל מקום מאה אסור מאה ועוד מותר. ברם הכא אפילו מאה מותר

ותוב אם הוסיף במאתים אסור. דבית ר' ינאי משערין כהדין ירבוזה.asparagus כיצד הוא יודע? רב ביבי בשם ר' חנינא לוקט

אחד ומניח אחד. מה שזה פוחת זה מוסיף:כגון אים בחצי שעה נפחת ממנו gram אחד, כ"כ "נוסף" בחצי שעה, gram אחד!

הלכה ד משנה נטיעה של ערלה ושל כלאי הכרם שנתערבו בנטיעות הרי זה לא ילקוט, ואם ליקט יעלו באחד ומאתים. ובלבד שלא יתכוין ללקוט. רבי יוסי אומר אף יתכוין וילקוט ויעלו באחד ומאתים:

גמרא נטיעה של ערלה, *"נטיעה של כלאי הכרם"* והלא כל הנטיעות אינן כלאים בכרם? כיני מתניתא: ערוגה *של ירק* של כלאי הכרם. אמר רבי יוסי בי רבי מתניתא ערוגה של כלאי הכרם.???כגון שכבר נאסר ושוב נעקר הגפן ואינו ניכר אמר רבי יוסי בי רבי בון כשהביא עציץ נקוב והעבירו תחת הגפן. *ואינו ידוע איזו גפן נאסר*

ר' שמעון בן לקיש בשם חזקיה לוקט שלשה אשכולות,ומשליכן ומתיר.ומותרין שאר הגפנים—שיש לתלות האיסור בהני שלקט מחלפה שיטתיה דרבי שמעון בן לקיש תמן אומר בשם ר' הושעיה היו לפניו מאה וחמשים חביות נתפתחו מאה, מאה מותרות, וחמשים אסורות, והשאר, לכשיפתחו יהו מותרות. אמר רבי זעירא לא אמרו אלא לכשיפתחו הא ליפתח לכתחילה אסור והכא הוא אמר הכין! תמן בשם רבי הושעיה והכא בשם חזקיה.

ואמריןיש אומרים תמן בשם רבי שמעון בן לקיש: פותח שלש חביות ומתיר. ואתיא כחזקיה דהכא.

והא תנינן הרי זה לא ילקוט! לשעבר.ר"ל נמי איירי "בדיעבד" והא תנינן אם לקטו יעלו באחד ומאתים!ור"ל מתיר אף בפחות מזה! א"ר יוסי בי רבי בון כאן בשליקט שלשה,יכול להשליכן ולהתיר השאר כאן בשליקט כולהון.צריך 200???

תני: רימוני בדן שסיפקו מעלה.ספק איסור, עולה ובטל ודיין,וודאן אינו

מעלה. אף בקרקע כן: ספק קרקע מעלה. ודאי קרקע, אינו מעלה.

היך עבידא? נטיעה של ערלה ושל כלאי הכרם שנתערבו בנטיעות, ספק קרקע, הנטיעה שנת' אינו וודאי ערלה מעלה. ודאי קרקע, אינו מעלה. רבי יודן בעי אף לעניין נבילה???חתיכה הראוייה להתכבד דלא בטיל כן? חזר רבי יודן ומר: נבילה אין לו עלייה, קרקע יש לו עלייהכשליקטן—ע"כ קיל ספיקו

ר' יוסי אומר אף יתכוין וילקוט ויעלו באחד ומאתים. מ"ט דרבי יוסי? שכן דרך בני אדם להיות מידל בגפנים.ול"מ "מבטל איסור לכת'")
תמן תנינן סאה תרומה שנפלה למאה, טחנן ופתחו, כשם שפחתו החולין כך פחתה התרומה, ומותר. תני אף יתכוין וילקוט ויעלו באחד ומאתים.מתני' דהתם אזלא כר"י דהכא

אמר רבי זעירא דברי הכל היא: שכן דרך הכהנים להיות טוחנין מדומעתרומה שנת' בחולין לתוך בתיהון.והם וודאי לא מכוונים לבטל... מה נפק מן ביניהון? כלאי הכרם. על דעתיה דרבי יוסי טוחן ומתיר. על דעתון דרבנין אין טוחן ומתיר:לרבנן דווקא מה שמותר עכ"פ לכהנים

הלכה ה משנה העלים והלולבים ומי גפנים והסמדר, מותר בערלה וברבעי ובנזיר, ואסור באשירה. רבי יוסי אומר: הסמדר אסור מפני שהיא פרי. {רבי ליעזר אומר המעמיד בשרף הערלה אסור. אמר רבי יהושע שמעתי בפירוש: שהמעמיד בשרף העלים ובשרף העיקרים מותר, בשרף הפגים אסור מפני שהוא פרי.}

ענקוקלות והחרצנים והזגין והתמד שלהן, קליפי רימון והנץ שלו, קליפי אגוזים והגרעינין, אסורין בערלה ובאשירה ובנזיר, ומותרים ברבעי.

והנובלות כולן אסורות.

רבי יוסי אומר: נוטעין ייחור של ערלה ואין נוטעין אגוז של

ערלה מפני שהוא פרי. ואין מרכיבין בכפניות של ערלה:

גמרא העלים והלולבים. מתניתא דלא כר' ליעזר דתני בשם רבי ליעזר (במדבר ו) מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל אף העלים והלולבים במשמע.

תני: רבי יוסי אומר סמדר אסור בנזיר מפני שהוא פרי. וקשיא אם אסור בנזיר למה לי פרי? הא אף חרצנים אסור בנזיר, ומה צורך לקרותו "פרי"? אם פרי הוא, יהא אסור בכל! לר"י יהא סמדר אסור אף לערלה ורבעי מילתיה דר' יצחק אמר שהוא אסור בכל. ר' יצחק שאל מאן תנא אין מרכיבין בכפניות="סמדר" שלתמרים של ערלה? רבי יוסי.

תני לעניין רבעי: פרי אתה פודה ואין אתה פודה לא בוסר ולא פגים. הורי רבי זבידא באילין פגי תמרה של רבעי שיקברו. רבי יונה בעי עבר ופדיו שמא אינו פדוי, ותימר טעון קבורה?!

רבי פדת רבי יוסי בשם רבי יוחנן: רבי שמעון ורבי יהושע שניהם אמרו דבר אחד. דשרף העץ אינו חשוב תמן תנינן ר' שמעון אומר אין לקטף שביעית מפני שאינו פרי אמר רבי זעירא לרבי פדת כמה דתימר תמן הלכה כרבי שמעון והכא הלכה כרבי יהושע? אמר רבי יונה ודמיה היא?! לכל רביה, *"כל-עיקרו"* קטף בטל על ידי שרפו! אין שום צורך בעץ-קטף חוץ מן שרפו balsam אוכלי בהמה קדושת שביעית חל עליהן, אין קדושת ערלה חל עליהן! א"ר בון אית לה חורי: רבי יהושע אמרה שמועה, רבי שמעון בשם גרמיה אמרה!

למה? אוסר ר' יהושע מעמיד בשרף פגין? "שרף" פרי? "פגין" פרי? אין תימר שרף פרי, עשה כן בתרומה העמיד בשרף פגי תרומה מותר. למה? שהניית תרומה מותרת והניית ערלה אסורה:

ענקוקלות והחרצנים. רבי זעירא וחד מן רבנין בשם רב ענבים שלקו עד שלא הביאו שליש. אמר רבי יוסי בי רבי בון אפי' לקו

משהביאו שליש. אמר רבי חייא בר אדא לשון נוטריקון הוא ענבין דלקי תלתיהון:

רבי יוסי אומר נוטעין יחור: אמר רבי יוחנן עבר ונטע מותר, עבר והרכיב אסור:

אגוז של ערלה שנטעו, וכן ביצת ע"ז שנעשית אפרוח, ר' חגיי בשם רבי יאשיה איתפלגון חזקיה וכהנא כהנא אמר מותרת חזקיה אמר אסור. {על דעתיה דחזקיה איך אפשר לביצת עבודה זרה שנעשית אפרוח? מה נן קיימין, אם כשפחסה, אין כאן אפרוח! אם כשהכניסה לפנימה מן הקנקילין,מחיצה של ע"ז אסרה?!הא בעינן שיעשה בה "מעשה"! אמר רבי יודן אבוי דרבי מתניה תפתר שגדר בה ע"ז:

ביצת הקדש שנעשית אפרוח. א"ר יסא פליגי בה כהנא ורבי יוחנן כהנא אמר אסורה ור' יוחנן אמר מותרת א"ר זעירא לר' יוסי הא רבי יוחנן אמר מותרת אוף היא פודה אותה בזמן זרעה.נותן להקדש "דמי ביצה" ר' חנינא ורבי יונה ורבי לעזר בשם כהנא פודה אותה בזמן זרעה. ורבי חנניא בשם ר' פינחס מתקנתה: כהנא אמר אסורה ופודה אותה כמות שהיא. ורבי יוחנן אמר מותרת ופודה אותה בזמן זרעה: **מסכת ערלה פרק ב**

הלכה א משנה התרומה ותרומת מעשר של דמאי החלה והביכורין עולין באחד ומאה ומצטרפין זה עם זה וצריך להרים.

הערלה וכלאי הכרם עולין באחד ומאתים ומצטרפין זה עם זה ואינו צריך להרים.

רבי שמעון אומר אינן מצטרפין.

רבי ליעזר אומר מצטרפין בנותן טעם אבל לא לאסור:

גמרא התרומה ותרומת מעשר כו'. למי נצרכה? לרבי שמעון אף

על גב דרבי שמעון אמר אין שתי שמות מצטרפין מודי שכולהן לשם תרומה מצטרפין. מאן תנא תרומת מעשר של דמאי? רבי מאיר. דרבי מאיר מחמיר בדבריהן כדברי תורה. והא אשכחן דר"מ מחמיר בדבריהן כדברי תורה? אמר רבי חנינה ההיא דתנינן תמן הרואה כתם הרי זו מקולקלת וחוששת משום זוב דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים אין בכתמים משום זוב. רבי יונה בעי ולמה לא תנינן חלת דמאי כמה דתנינן חלה? לא ניתני חלת דמאי. והתנינן תרומת מעשר של דמאי!

רבי חנניא בשם שמואל דמאי צריך חלה.לוקח פת מע"ה צריך להפריש גם חלה אמר ליה רבי חייה בר לוליבא נוטל הוא דמיו מן השבט. אמר ליה כן אמר שמואל שהוא נוטל דמיו מן השבט. רבי מנא בשם רבי יוסי אינו נוטל דמיו מן השבט. למחר הוא מביא ודאי ואומר דמאי הוא כדי ליטול ממנו דמים. רבי יוחנן שאל לגמליאל זוגא נהיגין אתון מפקין חלה מן הדמאי? אמר ליה: לא. כן א"ר שמואל אחוה דרב ברכיה בשעה שגזרו על הדמאי, רוב העם מפרישין אותו לתוך בתיהן. אמר רבי יוסי בי רבי בון תניי בית דין שתהא חלתו בצפון צפונו:אל' יש דמאי חייב בחלה

ועולין באחד ומאה:הא שצריך "להעלות" אחד וליתנה לכהן מה את עביד לה? כתחילת הפרשה או כסוף הפרשה? אין תימר כתחילת הפרשה אין הקטן מעלה ואין אחר מעלה ואינו דוחה את השבת ואין תעבדיניה כסוף הפרשה, קטן מעלה, ואחר מעלה, ודוחה את השבת. תמן תנינן רבי יהודה אומר אף מעלין את המדומע באחד ומאה. ותני עלה רבי שמעון בן אלעזר אומר אם רצה נותן עיניו במקצתו ואוכל את השאר. אמר רבי יונה רבי יודה עבד לה כסוף הפרשה. ורבי שמעון בן אלעזר עבד לה כתחילת הפרשה.ע"כ אסר להעלות בשבת אמר רבי יוסי אף רבי שמעון בן אלעזר עבד לה כסוף

הפרשה. ולא מודי רבי שמעון בן אלעזר שאסור לעשות כן בודאי?!ליתן עיניו וכו' קולא זו הקילו רק ב"סוף"

מאי כדון? ובלבד שלא יעשה בשבת כדרך שהוא עושה בחול.ע"כ התיר רק נותן עיניו

תמן תנינןתרומות4:7 רבי ליעזר אומר תרומה עולה באחד ומאה רבי יהושע אומר במאה ועוד. תמן אמר חזקיה רבי אבהו בשם רבי לעזר כל מקום ששנה רבי מחלוקת ואחר כך חזר ושנה סתם, הלכה כסתם. מן מה דתנינן סאה תרומה שנפלה למאה ואמר רבי לעזר לית כאן לומר לתוך מאה אלא לתוך תשעים ותשעה.ולהכי לא בטיל—הא מעט יותר, בטיל. כר"י! כמה דתנינן. רבי ליעזר ורבי יהושעואיפסיק כר"י

מניין שהן עולין? אמר רבי יונה כתיב (במדבר יח) מכל חלבו את מקדשו ממנו. דבר שאת מרים ממנו, שאם יפול לתוכו הוא מקדשו. וכמה הוא? אחד ממאה. רבי ליעזר אומר מוסיף סאה ומעלה. רבי יהושע אומר מוסיף כל שהוא ומעלה. רבי יוסי בן משולם אומר ועוד קב למאה סאה, שתות למדומע.

תני רבי שמעון אומר: תרומה עולה במאה מקל וחומר אם איסור מתוך איסור עולה,כ יכול להפריש א' מ100 תרו"מ ולהתיר הטבל איסור מתוך היתר לא כל שכן! אית תניי תני: איסור מתוך היתר ואית תניי תני היתר מתוך היתר. מאן דאמר איסור מתוך היתר שכן תרומה אסורה לזרים. מאן דאמר היתר מתוך היתר שכן תרומה מותרת לכהנים. אית דפתר לה כולה לכהנים: מאן דאמר איסור מתוך היתר, במדומע בתרומה טמאה. מ"ד היתר במדומע בתרומה טהורה.

תני: פרוסה של לחם הפנים שנתערבה במאה פרוסות של חולין,

וכן חתיכה של חטאת שנתערבה במאה חתיכות של חולין, לא יעלו. רבי יודה אומר יעלו. מה טעמא דרבי יודה? (יחזקאל מה) ושה אחד מן הצאן מן המאתים ממשקה ישראל. מדבר שהוא מותר לישראל.מכאן לק"ק שבטלין בחולין וקשיא כתיב מאתים ורבי יודה אומר מאה? כתיב חיים ורבי יודה אומר שחוטין? מה בין חיים לשחוטין? רבי חיננא אמר חיין עשו אותן כדבר שדרכו להימנות.

עד כדון דבר שהוא מעלה ומתיר להדיוט. דבר שהוא מעלה ומתיר לגבוה?עולין מבטלין זה את זה? נישמעינה מן הדא: (ויקרא כב) ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא. יש לך קדשים שאינו אוכל בהן פרט לעירובין וליתר ממאה.אים נתערב תרומה ביתר מ100, אוכל בהם אף בטומאה אין לי אלא אוכלי תרומה באוכלי תרומה.כגון תרומת לחמי תודה שנתערב בתרומה--בטילה מניין אוכלי תרומה באוכלי קדש,כגון תרומה בלחמי תודה—בטילה ומותרת לזר אוכלי קדש באוכלי תרומה, משקה תרומה במשקה חולין, משקה חולין במשקה תרומה, משקה תרומה במשקה קודש, משקה קודש במשקה תרומה, משקה קודש במשקה קודש מניין? תלמוד לומר מן הקדשים ריבה. רבי אבין בשם ר' יוחנן תיפתרמשקה קודש במשקה קודש בלוג שמן של מצורע שנתערב במותר רקיקי מנחת נזיר. ???והתני משקה שניםשאפשר להתערב "שני" מיני משקה קודש (דם ושמן)

???א"ר חנניה הדא אמרהמשקה קודש במשקה קודש עולות בעולות אבל חטאת בעולותדם חטאת בדם עולה הרי יש כאן ודאי בלא תעשה.כר"י זבחים 8:10

היאך סבר רבי יודה?בחתיכה של לחם הפנים טמיאה שנתערבה בטהורות, ובטילה כרבי ליעזר או כרבי יהושע? כרבי ליעזר מעלה ואוכל. כרבי יהושע מעלה ושורףתרומות5:4

מאן תנא מצטרפין זה עם זה? רבי מאיר. דאמר ר' אבהו בשם

רבי יוחנן דברי רבי מאיר כל האיסורין מצטרפין ללקות עליהן בכזית משום לא תאכל כל תועבה. הכא את אמר צריך להרים והכא את אמר אינו צריך להרים. רבי יעקב בר זבדי רבי אבהו בשם רבי יוחנן מפני גזל השבט. ותני כן כל תרומה שאין הכהנים מקפידין עליה כגון תרומת הכליסין החרובין והשעורין שבאדום אינו צריך להרים.

הערלה וכלאי הכרם עולין באחד ומאתים. מניין שהן עולין? כתיב מליאה מליאה. מה מליאה שנאמר להלןבתרומה עולה אף כאן עולה. אי מה כאן מאה אף כאן מאה לפי שכפל הכתוב איסורובהנאה שינו חכמים חיובו. עד כדון כלאי הכרם ערלה מניין? מה זו איסור הנייה אף זו איסור הנייה. מה זו עולה אף זו עולה. עד כדון כר' עקיבה כר' ישמעאל? רבי יוחנן בשם רבי ישמעאל קל וחומר מה אם תרומה שהיא אסורה לזרים הרי זה עולה, ערלה שהיא מותרת לזריםאחר 3 שנה לא כל שכן! לא אם אמרת בתרומה שהנייתה מותרת, תאמר בערלה שהנייתה אסורה! רבי חיננא פרי פרי גזירה שוהערלה לתרומה

מצטרפין זה עם זה בין לאסור,=מין במינו בין להתיר??? כדי ליתן טעם,אים שניהם הם ממין אחר, אוסרין בנו"ט דברי רבי מאיר. רבי שמעון אומר אינן מצטרפין. רבי לעזר אומר מצטרפין בנותן טעם, לא לאסור.

עיין לקמן...מה פליגין? שנפלו שלשת קבין ערלה ושלשת קבין של כלאי הכרם.ל99 של חולין וצריך לצרף איסור של זה לבטל זה אבל אם נפלו שלשת קבין ועוד ערלה, ושלשת קבין של כלאי הכרם, הותר הכרי. למה? "ועוד" בטל בשלשת קבין, שלשת קבין בטילין במאה.אים נפל לתוך 100 של חולין, 3 קב כלאי-כרם, וחזר ונפל 3 ועוד של ערלה, אין בעיה! נפלו שלשת קבין של ערלה ושלשת קבין של כלאי הכרם כאחת מהו? כמו שנפלו שלשת קבין ועוד ערלה ושלשת קבין של כלאי הכרם,ומבטלין זא"ז או

כמו שנפלו שלשת קבין של כלאי הכרם ואחר כך נפלו שלשת קבין ערלה?

פשיטא שידיעתו מתרתו.נפל תרומה ונודע לו ושוב נפל עוד הפעם—אינם מצטרפין לאסור ידיעת חבירו מהו שתתירו? היאך עבידא? הוא לא ידע בה חבירו ידע בה.

ידיעת ספק מהו שתתיר כידיעת ודאי? היאך עבידא? היו לפניו שתי קופות אחת יש בה מאתים, ואחת אין בה מאתים, נפלה סאה תרומה???צ"ל ערלה לתוך אחת מהן, ואין ידוע לאיזה מהן נפלה, ואחר כך נפלה בשניי', מדדה ומצא בה מאתים ושתים.הרי נתברר ונודע עכשיו, ששניהם נפלו לתוך "בעלת המאתיים" אין תימר ידיעת ספק כידיעת ודאי עולה. אין תימר אין ידיעת ספק כידיעת ודאי אינה עולה. היתה קופה אחת ספק יש בה מאתים ספק אין בה נפלה סאה תרומה???ערלה לתוכה ואין ידוע אם נפלה אם לא נפלה ואחר כך נפלה השנייה,ושוב מדדה ומצא 202 אין תימר ידיעת ספק כידיעת ודאי, עולה. אין תימר אין ידיעת ספק כידיעת ודאי, אינה עולה:

הלכה ב משנה התרומה מעלה את הערלה, והערלה את התרומה. כיצד? סאה תרומה שנפלה למאה ואח"כ נפלו שלשת קבין ערלה או שלשת קבין של כלאי הכרם זו היא שהתרומה מעלה את הערלה והערלה את התרומה.

הערלה מעלה את הכלאים והכלאים את הערלה והערלה את הערלה. כיצד? סאה ערלה שנפלה למאתים ואחר כך נפלה סאה ועוד ערלה או סאה ועוד של כלאי הכרם זו היא שהערלה מעלה את הכלאים והכלאים את הערלה והערלה את הערלה:

גמרא א"ר קורייס: לא שהתרומה מעלה את הערלה, אלא שהתרומה מצטרפת עם החולין להעלות את הערלה.

ניחא תרומה מעלה את הערלה, *שכן טהורה מעלה את הטמאה*.תרומות 5:4 ערלה מעלה את התרומה, כלום טמאה מעלה את הטהורה?! *ועוד ,טהורה מעלה וכו'* לא אצל הכהנים, *שמא* אצל הזרים?! והתנינן הערלה מעלה את הכלאים והכלאים את הערלה והערלה את הערלה. *שנייא היא תמן* בין אצל הזרים בין אצל הכהנים?!איך תפרש "תרומה מעלה.." דווקא לכהן (שכן טהור'...), הא סיפא מתפרש לכול!!

סאה תרומה *שנפלה* למאה. א"ר לעזר לית כאן לתוך מאה אלא לתוך תשעים ותשעה.

סאה ערלה *שנפלה* לתוך מאתים. א"ר לעזר לית כאן לתוך מאתים אלא לתוך מאה ותשעים ותשעה:

הלכה ג משנה כל המחמץ והמתבל והמדמע???, בתרומה ובערלה ובכלאי הכרם אסוראפי' יותר מ200. בית *שמאי* אומרים אף *מטמא*. ובית הלל אומרים לעולם אינו *מטמא* עד *שיהא* בו כביצה.

דוסתאי איש כפר איתמה היה מתלמידי *שמאי* ואמר *שאלתי* את *שמאי* הזקן ואמר לעולם אינו *מטמא* עד *שיהא* בו כביצה. ולמה אמרו כל המחמץ והמתבל והמדמע? להחמיר מין במינו. להקל ולהחמיר מין בשאינו מינו.

כיצד? *שאור* של חיטים *שנפל* לתוך עיסת חיטים ויש בו כדי לחמץ בין *שיש* בו לעלות באחד ומאה בין שאין בו לעלות באחד ומאה אסור. אין בו לעלות באחד ומאה בין *שיש* בו כדי לחמץ בין שאין בו כדי לחמץ אסור.

להקל ולהחמיר, מין בשאינו מינו. כיצד? גריסים *שנתבשלו* עם עדשים ויש בהן בנותן טעם, בין *שיש* בהן כדי לעלות באחד ומאה בין שאין בהן לעלות באחד ומאה אסור. אין בהן בנותן טעם, בין *שיש* בהן לעלות באחד ומאה בין שאין בהן לעלות באחד ומאה

מותר:

גמרא רבי יוסי בשם ר' חילפיי, רבי יונה בשם רבי שמעון בן לקיש: כתפוח =*נפוח* עושין אותו בית שמאי:

#תמן תנינןמקוואות 7:3 מי הצבע פוסלין אותו בשלשת לוגין, ואין פוסלין אותו בשינוי מראה. אבא ברי' דרב נחמן דברי רבי מאיר משום שאיבה ניכרת. רבי חונא בשם רבי אבא אתייא דרבי מאיר כבית שמאי כמה דבית שמאי אמרי משום חימוץ מחמיץ, כן רבי מאיר אמר משום שאיבה ניכרת..אף פחות מ3 לוגין פוסל אים יש שינוי מראה--כעין פחות מכביצה כשנותן טעם

עד כדון דבר שיש בו איסור וטומאה. יש בו טומאה ואין בו איסור מהו?מי אמרי' שתבלין חולין מטמאין פחות מכביצה?

חימץ ממנו למקום אחר, נעשה זה אסור וזה אסור. ריבה על הראשון וביטלו, נעשה עיקר טפילה,עיסה הראשון הותרה, ועיסה השני נשאר באסורו וטפילה עיקר.

שאור של תרומה שנפל לתוך העיסה והגביהו, ואחר כך נתחמצה העיסה, הרי זו מותרת. ודכוותה תאינה של תרומה שנפלה לתוך מאה,ונתבט' הוגבהה אחת מהן, ואחר כך הוכרה התרומה הוכר תאינת התרומה מונחת בתוך הסל תהא מותרת?! תמן לא הוכר האיסור, ברם הכא הוכר האיסור:

רבי יונה בעי ולמה לא תנינן גריסי' שנתבשלו עם האורז? אלא מתניתן כמאן דאמר נותני טעם לפגם מותר.וגריסים נותנים טעם טוב רק בעדשים

ואפילו כמאן דאמר נותני טעם לפגם מותר, מודה הוא הכאכשבישל באורז שהוא אסור.

גריסין של תרומה שנפלו עם עדשים של חולין, ויש בהן נותן

טעם, ריבה עליהן עדשים של חולין מותר. עד כמה ירבה? תפלוגתא דרבי ודרבי ישמעאל בי ר' יוסי. על דעתיה דרבי דו אמר עד שירבו על כולהון.דאמרי' כולה "נאסרה" על דעתיה דרבי ישמעאל בי רבי יוסי דו אמר עד שירבו על הנופלין.=הגריסין

גריסין של תרומה שנתבשלו עם עדשין של חולין, ואין בהן נותן טעם. ריבה עליהן גריסין של חולין, מין מעורר את מינו לאסור?מי אמרי' דצריך ק' (כמין במינו)? ומתרץ.. לא תהא גדולה מיין נסך. כמה דתימר ביין נסך את רואה את ההיתר כמי שאינו אותו האיסור אם יש בו בנותן טעם אסור ואם לאו מותר. והכא את רואה את ההיתר כמי שאינו, אותו האיסור אם יש בו בנותן טעם אסור ואם לאו מותר. הדא אמרה ריבה עליהן גריסין של חולין, מותר:

הלכה ד משנה שאור של חולין שנפל לתוך עיסה ויש בו כדי לחמץ, ואחר כך נפל שאור של תרומה או של כלאי הכרם ויש בו כדי לחמץ, אסור.

שאור של חולין שנפל לתוך עיסה, וחימצה. ואחר כך נפל שאור של תרומה או שאור של כלאי הכרם ויש בו כדי לחמץ, אסור. ורבי שמעון מתיר:

גמרא תני חנניה בשם רבי יוחנן אף הראשונה במחלוקת.לר"ש מותר אף ברישא

א"ר יונה הוינן סברין מימר, מה פליגין? כשחימץ זה כל כוחו וזה כל כוחו, ונפל שאור של חולין תחילה. אבל אם נפל שאור של תרומה תחילה כבר נתחמצה העיסה.

[כל נותני טעמים בין לפגם בין לשבח אסור דברי ר"מ. ר"ש אומר לשבח אסור לפגם מותר.

רשב"ל אמר מה פליגין? כשהשביח ואח"כ פגם, אבל אם פגם

ואח"כ השביח אוף ר"מ מודה. רבי יוחנן אמר לא שנייא היא השביח היא פגם היא השביח היא המחלוקת.

תמן תנינן שעורין של תרומה שנפלו לתוך הבור של מים, אע"פ שהבאישו מימיו, מימיו מותרים. והדא מתנית' מאן היא? ר' יוחנן אמר במחלוקת. רבי שמעון בן לקיש אמר דברי הכל. *דהא פגם מעיקרא*

רבי יוסי בי רבי בון אמר אילין שמועתא הכא: רבי יוחנן אמר במחלוקת, רשב"ל אמר דברי הכל]

#אמר רבי יונה צורכה להדא דרבי שמעון בן לקיש לא כן סברנן מימר מה פליגין כשחימץ זה כל כוחו וזה כל כוחו ונפל שאור של חולין תחילה, שרי לר"ש אבל אם נפל שאור של תרומה כבר נתחמצה העיסה, ואפי' נפל שאור של חולין תחילה ושוב נפל של תרומה נעשה כמי שהשביח מעיקרו ואח"כ פגם. ויש לאסור--יש להקשות על ר"ל: למה אסר ת"ק בסיפא, הא פגום מעיקרא!! *ומתרץ*...

חזר רבי יונה ומר: האשה הזאת אינה מחמצת כל צורכה, משיירת היא כל שהוא! אותו כל שהוא יעשה כמי שהשביח ולבסוף פגם. וקשיא אילו השביח ולא פגם שמא כלום היא?!#

ר' יונה בעי מה בין שבח מזה ומזה, זה יכול וזה יכול ומה בין פגם מזה ומזה. זה א"י וזה א"י שבח מזה ומזה אסור, פגם מזה ומזה מותר?

א"ר מנא שבח מזה ומזה את רואה את ההיתר כמי שאינו, אותו האיסור יש בו כדי לאסור. פגם מזה ומזה, את רואה את ההיתר כמי שאינו, אותו האיסור אין בו כדי לאסור:

הלכה ה משנה תבלין שנים שלשה שמות ערלה-כלאי הכרם וכו' ממין

אחד או משלשה, אסור ומצטרפין. רבי שמעון אומר שנים או שלשה שמות ממין אחד, או שני מינין משם אחד אין מצטרפין:

גמרא ניחא שני שמות ממין אחד, שני מינין משם אחד?!למה יצטרפו? רבי אבהו בשם רבי לעזר במיני מתיקה שנו.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן שלשה נותני טעמים הן: כל שההדיוט טועמו ואומר: 1) קדירה זו אינה חסירה ונפל, זו היא נותן טעם לשבח מותר.אף שאפשר שישביח—כיון שכבר אמר ההדיוט קודם הנפילה "אינה חסירה"—מותר 2) ואפילו אמר תבלין פלוני יש בקדירה זו, זה הוא נותן טעם לפגם מותרכיון שאף הדיוט מרגיש בפגמו.3) וכל שהאומן טועמו ואומר תבלין פלוני יש בקדירה זו, זה הוא נותן טעם לפגם אסור.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן כל האיסורין משערין אותן כילו בצל כילו קפלוט.אים היה האיסור בצל, היה נותן טעם? עד כדון דבר שדרכו להשתער בבצל וקפלוט, דבר שאין דרכו להשתער בבצל וקפלוט במה אתה משערו. הכמון במה אתה משערו?

אמר רבי יודן לא כן אמר רבי אבהו בשם רבי לעזר במיני מתיקה שנו. מיני מתיקה=תבלינין שהם "למתק" הקדירה על ידי שדרכן להשתער בבצל וקפלוט משערין אותו כילו בצל כילו קפלוט. שאר כל האיסורין על ידי שאין דרכן להשתער בבצל וקפלוט משערין אותן במינן. הכמון משערין אותו במינו.

רבי מנא לא אמר כן: אלא לא כן אמר רבי אבהו אמר רבי לעזר במיני מתיקה שנו. מיני מתיקה על ידי שטעמן שוה משערין אותן כילו בצל כילו קפלוט. שאר כל האיסורין על ידי שאין טעמן שוה, אין משערין אותן כילו בצל כילו קפלוט. הכמון צריכה.מיבעיא אי הוי "מיני מתיקה"

רבי אבהו בשם ר' יוחנן: כל נותני טעמים אין לוקין עליהן עד

שיטעום טעם ממשו של איסור. התיב רבי חמא ב"ר יוסי קומי ר' יוחנן הרי בשר בחלב הרי לא טעם ממשו של איסור ואת אמר לוקה! וקבלה. מהו "וקבלה"? כאינש דשמע מיליה דבעל דיני' וקבלה.

רבי אבהו בשם ר' יוחנן: כל נותני טעמים אין לוקין עליהן חוץ מנותני טעם של נזיר. שרה ענבים במים

אמר רבי זעירא כל נותן טעם אין לוקין עליהן עד שיטעום טעם ממשו של איסור, ובנזיר אפי' לא טעם טעם ממשו של איסור.

אמר רבי בא בר ממל כל נותני טעמים אין איסור והיתר מצטרפין ובנזיר איסור והיתר מצטרפין.

מתניתא מסייע לדין ומתניתא מסייע לדין. מתניתא מסייע לרבי זעירא: כזית יין שנפל לקדירה אכל ממנה כזית פטור עד שיאכל את כולה. על דעתיה דרבי בא בר ממל, כיון שאכל ממנה כזית חייב!

מתני' מסייע לר' בא בר ממל: ממשמע שנאמר (במדבר ו) וכל משרת ענבים לא ישתה וכי מה הניח הכתוב שלא אמרו. אלא לפי שנאמר (שם) מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל מיין ושכר יזיר מה ת"ל וכל משרת ענבים לא ישתה. אלא שאם שרה ענבים ושרה פתו בהן ויש בהן כדי לצרף בהן כזית חייב. מיכן אתה דן לכל איסורין שבתורה ומה אם היוצא מן הגפן שאין איסורו איסור עולם ואין איסורו איסור הנאה ויש לו היתר לאחר איסורו, עשה בו טעם כעיקר. שאר כל האיסורין שבתורה שאיסורן איסור עולם ואיסורן איסור הנייה ואין להן היתר אחר איסורן, אינו דין שנעשה בהן את הטעם כעיקר. מכאן למדו חכמים כל נותני טעמים שיהו אסורין. וקשיא על דרבי זעירא

דאמר...בכל אתר אמר עד שיטעום וכא אמר אפי' לא טעם:רואין מיכן
1) היתר מצטרף לאיסור בנזיר 2)אין צריך "ממשו" אף בכל איסורין---ושניהם דלא כר"ז

הלכה ו משנה שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך עיסה לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ והצטרפו וחימצו, רבי ליעזר אומר: אחר האחרון אני בא. וחכמים אומרים: בין שנפל האיסור בתחלה בין בסוף, לעולם אינו אוסר עד שיהא בו כדי לחמץ.

יועזר איש הבירה היה מתלמידי שמאי ואמר שאלתי את רבן גמליאל הזקן עומד בשער המזרח ואמר: לעולם אינו אוסר עד שיהא בו כדי לחמץ:

גמרא תמן תנינן יין נסך אסור ואוסר בכל שהוא. חזקיה אמר כוס שמזגו מן האיסור ומן ההיתר, ונפל איסור בסוף, איסור. היתר בסוף, היתר. אמר רבי שמואל בר רב יצחק דר' ליעזר היא דר' ליעזר אמר אחר האחרון אני בא. אמר רבי ירמיה חומר הוא ביין נסך. רבי יוסי בעי אם חומר הוא ביין נסך אפי' נפל היתר בסוף יהא אסור!

רבי יסא בשם רבי יוחנן: כוס שמזגו מאיסור ומהיתר, את רואה את ההיתר שנפל, כמי שאינו, אותו האיסור, אם יש בו בנותן טעם אסור, ואם לאו, מותר.כ מים המותרין יכולין לבטל האיסור אמר רבי הושעיה והוא שנפל ההיתר בסוף. רבי אימי בשם רבי יוחנן לא שנייא בין שנפל איסור בתחילה והיתר בסוף, להיתר בתחילה ואיסור בסוף. אפילו מים ויין אפי' נמזג כל צורכו מן ההיתר,??מזג (במים) כל צרכו כוס של היתר, ושוב נפל יי"ן את רואה את ההיתר כמי שאינו, אותו האיסור אם יש בו בנותן טעם אסור ואם לאו מותר. אמר רבי זעירא הדא דאת אמר וכולה תינויין היאך עבידא.???איך עושין "למעשה"?

רבי יוסי בי רבי בון רבי אבהו בשם ר' יוחנן: צלוחית של יין נסך שנפלה לתוך חבית של יין, וחזרה ונפלה לתוך הבור של מים, את רואה את ההיתר כמי שאינו, אותו האיסור אם יש בו בנותן טעם אסור ואם לאו מותר:

עד כדון בשנפלו בזה אחר זה,אמר ר"א "אחר אחרון...." נפלו שתיהן כאחת מה אמר בה רבי ליעזר? נשמעינה מן הדא: אימתי חמיצן של כותיים מותר לאחר הפסח? של בעלי בתים אחר שלש שבתות של אפיה. ושל נחתומים בכרכים- לאחר שלשה ימים. ושל נחתומים בכפרים- לאחר שלשה תנורים. רבי שמעון בן אלעזר אומר אף כשאמרו של בעלי בתים אחר שלש שבתות של אפייה, והוא שיהא אדם גדול או שיהא משיא את בנו ואפה שלשה תנורים בשבת אחת זה אחר זה, וזה אחר זה מותר. ואף כשאמרו של נחתומים בכרכים לאחר שלשה ימים, והוא שנדחק ואפה שלשה תנורים ביום אחד זה אחר זה, וזה אחר זה מותר. תני רבי שמעון אומר ואף כשאמרו של נחתומים בכפרים לאחר שלשה תנורים, עד שלשה ימים אסורין שמשחרית הוא בודה לו שאור לכל אותו היום:

אותה העיסה השנייה, לא מאיסור ומהיתר היא מתחמצת?!הרי נוטל קצת מעיסה ראשונה+משאור שעעה"פ ומר ר' ירמיה בשם רבי שמעון בן לקיש מאן תנא חמיצן של כותים רבי ליעזר!!אל' בב"א שרי

ואמר רבי יוסי לרבי חנינא ענתונייא נהירת דהויתון מרין את ורבי ירמיה בשם רבי שמעון בן לקיש מאן תנא חמיצן של כותים רבי ליעזר. ואנן לינן אמרין כן אלא רבי הילא בשם רשב"ל "ירדו" לחמיצן של כותיים כרבי ליעזר. ועוד מן הדא דאמר רבי חנינא דרבי אבהו אבא הוה ליה עובדא שלח שאל לרבי חייא ולרבי יסא ולרבי אימי ואורין ליה כרבי ליעזר. מה כיחידייא

מוריי? לא משום שירדו לחמיצן של כותיים כרבי ליעזר. אמר רבי מנא קומי רבי יסא היך מה דתימר תמןבחמיצן של נכרי הלכה כרבי ליעזר. וכאכל זוז"ג הלכה כרבי ליעזר. אמר ליה ולכל דבר:

הלכה ז משנה כלים שסכן בשמן טמא, וחזר וסכן בשמן טהור. או שסכן בשמן טהור, וחזר וסכן בשמן טמא, רבי ליעזר אומר: אחר הראשון אני בא. וחכמים אומרים אחר האחרון:

גמרא מה טעמא דרבי ליעזר? הראשון מוציא את האחרון.

אמר רבי יוחנן רבי יהודה ורבי ליעזר שניהן אמרו דבר אחד: דתנינן תמן צלוחית שפיה צר טובל ומעלה כדרכו רבי יודה אומר הזיה הראשונה. כמה דרבי יודה אומר הראשון מוציא את האחרון,ואנו חוששין שהאזוב מלא ממים הראשונים כן רבי ליעזר אומר אוף הכא הראשון מוציא את האחרון.

עד כדון כשסך מיכן ומצא בצד השני.אמרי' שכבר "שבע" מבליעת הראשון סך מיכן ומצא מיכן, מה אסר בה רבי ליעזר?

נשמענה מן הדא: דאמר רבי אבהו בשם ר' יוחנן לא סוף דבר צלוחית אלא אפילו ספל. ואמר רבי יוחנן רבי יודה ורבי ליעזר שניהן אמרו דבר אחד. אית לך מימר תמן כשסך מיכן ומצא בצד השני?! לא כשסך מיכן ומצא מיכן, אוף הכא כשסך מיכן ומצא מיכן:אל' לעולם חוששין למים ראשונים (שף כשאין סיבה מיוחדת)

הלכה ח משנה שאור של תרומה ושל כלאי הכרם שנפלו לתוך עיסה לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ והצטרפו וחימיצו, אסור לזרים ומותר לכהנים. ר"ש מתיר לזרים ולכהנים.

תבלין של תרומה ושל כלאי הכרם שנפלו לתוך קדירה לא באלו כדי לתבל ולא באלו כדי לתבל ונצטרפו ותיבילו אסור לזרים ומותר לכהנים. רבי שמעון מתיר לזרים ולכהנים:

גמרא שאור של תרומה ושל שביעית שנפלו לתוך העיסה לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ ונצטרפו וחימיצו אסור לזרים ומותר לכהנים. ר"ש מתיר לזרים ולכהנים.

בזה כדי לחמץ ובזה כדי לחמץ ונצטרפו וחימיצו, אסור לזרים ולכהנים. ר' לעזר בר' שמעון מתיר לכהנים.

רבי אבהו אמר, ר' יוחנן בעי, מה בין תרומה אצל הזרים מה בין שביעית אצל הכהנים. תרומה אצל הזרים אסורה, שביעית אצל הכהנים מותרת?! *כ מ"ט דראב"ש?* חזר ואמר רבי יוחנן תיפתר שנפל שאור של תרומה תחילה, לא באת שביעית אלא לפגום. רבי לעזר בי ר' שמעון בשיטת אביו. מהו בשיטת אביו? כמה דר' שמעון אמר נותני טעמים לפגם. מותר כן רבי לעזר בי רבי שמעון אמר נותני טעמים לפגם מותר.

אמר רבי אבא מרי מהו בשיטת אביו? כמה דר' שמעון אמר כל הספיחין מותרין כן רבי לעזר בי רבי שמעון אמר כל הספיחין מותרין. כלום אמר רבי שמעון אלא בספיחי ירק דלמא בספיחי זרעים?! וקמת היא ספיחי יירק היא ספיחי זרעים.

רבנין דקיסרין אמרין אחת בשיטת אביו ואחת בשיטת חכמים. בשיטת אביו משום נותני טעם לפגם מותר. בשיטת חכמים משום שמות מצטרפין: מודה ברישא לחכמים

הלכה ט משנה חתיכה של קדשי קדשים ושל פיגול ושל נותר שנתבשלו עם חתיכות, אסור לזרים ומותר לכהנים. רבי שמעון מתיר לזרים ולכהנים.

בשר קדשי קדשים ובשר קדשים קלים שנתבשלו עם בשר התאוה, אסור לטמאים ומותר לטהורים:

גמרא תני של פיגול ושל נותר של קדשים קלים.*הא של ק"ק,גם*

לר"ש מצט'

...מבואר במתני' דפיגול של של קק"ל לאחר זריקה אין בו משום זרות, ויש לומר 2 טעמים בזה:

1 זריקת פיגול מהני (להוציאו מידי זרות)

2 אף לפני זריקה, אין איסור זרות בקק"ל

#אמר ר' יונה לא אמר אלא קדשים קלים. פיגול ונותר לאחר זריקה, לא כלפני זריקה הן?! לא אמר אלא פיגול ונותר, דבר שאין זריקה מתרתו בקדשי קדשים. הא בקדשים קלים הואיל והן מותרין אחר זריקה, אפילו לפני זריקה אין לוקין עליהן משום זרות.

אמר רבי יוסי לא אמרו אלא קדשים קלים. פיגול ונותר לאחר זריקה, לא כלפני זריקה הן?! לאיזה דבר נאמר פיגול ונותר? להוציא קדשים קלים לאחר זריקה. הא לפני זריקה הואיל והן אסורין, בקדשים קלים לוקין עליהן משום זרות#

אמר רבי אבין לישן מתניתא מסייע לרבי יוסי: (דברים יב) ונדבותיך- זו תודה ושלמים שאם אכל מהן לפני זריקת דמים לוקה.

רבי שמעון בן לקיש אמר במחלוקת.סיפא דמתני' רבי יוחנן אמר דברי הכל. וקשיא על דרבי שמעון בן לקיש לא כן סברנן מימר כולהן לשון תרומה מצטרפין, וכא יצטרפו כולהן לשון טומאה [ולשון זרות].

סבר רבי שמעון בן לקיש כהדא דתני בר קפרא: ....החתיכות רבי שמעון מתיר וחכמים אוסרין:

מסכת ערלה פרק ג

הלכה א משנה בגד שצבעו בקליפי ערלה ידלק. נתערב באחרים כולן ידלוקו דברי רבי מאיר. וחכמים אומרין יעלו באחד ומאתים:

גמרא בגד שצבעו בקליפי ערלה כו'. כתיב (ויקרא יט) וערלתם ערלתו את פריו. אית תניי תני בסמוך לפיריו. אית תניי תני בעורל את פיריו. מאן דאמר בסמוך לפיריו קליפין וגרעינין במשמע. מאן דאמר בעורל את פיריו קליפין במשמע ולא גרעינין. וגרעינן מניין? הוי סופך מימר את פיריו בסמוך לפיריו. אית דבעי נישמעינה מן הדא וערלתם ערלתו את פריו דבר שהוא עורל את פריו ופיריו עורלו.

רבי אבהו בשם רבי לעזר: כל מקום שנא' לא תאכל לא תאכלו לא יאכלו את תופס איסור הנייה כאיסור אכילה עד שיבוא הכתוב ויפרש לך כשם שפירש לך באבר מן החי ובנבילה. מה פירש לך באבר מן החי? (שמות כב) ובשר בשדה טריפה לא תאכלו.לכלב תשליכון.. ומה פירש לך בנבילה? (דברים יד) לא תאכלו כל נבילה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה.

תני חזקיה ופליג: וכי מה אסרו לכלב?אל' ס"ל "אכילה" משמע

והא כתיב (ויקרא ז) כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו מעתה אתה תופש איסור הנייה באיסור אכילה!קשיא לר"א שנייא היא דכתיב (שם) וחלב נבילה וחלב טריפה וגו'. והכתיב (דברים יב) רק את הדם מעתה את תופש איסור הנייה כאיסור אכילה! שנייא היא דכתיב (שם) על הארץ תשפכנו כמים מה מים מותרים בהנייה אף הדם מותר בהנייה. והכתיב (בראשית לב) על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה! אמר רבי אבהו קיימתיה בגיד הנשה של נבילה.כיון דהותרה נבילה, הותרה גידה והכתיב (ויקרא כג) ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו!וקיי"מל דחדש מותר בהנא'! אמר רבי אבא מרי

אחוה דרבי יוסי שנייא היא שקבע לו הכתוב זמן. והכתיב (ויקרא יא) לא תאכלום כי שקץ הם! אמר רבי מנא מיעט איסור הנייה שבו."הם"

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: העושה איספלנית משור הנסקל ומחמץ שעבר עליו הפסח אינו לוקה, שאין לא תעשה שלו=*איסור הנייה שלו* מחוור. מכלאי הכרם, לוקה. דאמר רבי חנינא (דברים כב) פן תוקדש פן תוקד אש. מערלה, צריכה.מיבעיא לן עשה לרחקו = *לאסרו בהנייה* כתיב.וערלתם ערלתו לא תעשה לאוכל כתיב.לא ייאכל לא תעשה לרחקו לא כתיב.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן: ממשמע שנאמר (שמות כא) סקול יסקל השור, וכי אין אנו יודעין שבשרו אסור באכילה ומה ת"ל לא יאכל את בשרו להודיעך שכשם שהוא אסור באכילה, כך אסור בהנייה.אל' עשה שלו מחוור! מה עביד לה רבי יוחנן? פתר לה כשקדמוהו הבעלים ושחטוהו עד שלא נגמר דינו.לאסרו "באכילה"

רבי זעירה בעא קומי רבי אבהו, הכא את אמר הכין והכא את אמר הכין!! אמר ליה חדא משמיה דרבי לעזרס"ל גם הנאה וחדא משמיה דרבי יוחנן.רק אכילה

רבנין דקיסרין רבי אבהו בשם ר' יוחנן: כל מקום שנאמר לא תאכלו אין את תופס איסור הנייה כאיסור אכילה. בניין אב שבכולן (ויקרא ו) וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקודש לא תאכל באש תשרף.הרי שהוצרך הכתוב לפרש "באש..."

תני חזקיה מסייע לרבי יוחנן: ממשמע שנאמר (ויקרא ז) כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו לאיזה דבר נאמר וחלב נבילה וחלב טריפה יעשה לכל מלאכה?ממילא ידענו שמותר בהנאה! בא להודיעך אפילו למלאכת הגבוה. ממשמע שנאמר (דברים טו) רק הדם לא תאכלו

לאי זה דבר נאמר על הארץ תשפכנו כמים? מה המים מכשירין אף הדם מכשיר. ממשמע שנא' (דברים יד) לא תאכלו כל נבילה לאיזה דבר נאמר לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה? בא להודיעך שגר תושב אוכל נבילות. ממשמע שנא' (שמות כב) ובשר בשדה טריפה לא תאכלו לאיזה דבר נאמ' לכלב תשליכון אותו? אותו אתה משליך לכלב ואי אתה משליך חולין שנשחטו בעזרה.

מתנית' מסייע לדין ומתניתא מסייע לדין. מתניתא מסייע לרבי יוחנן (שמות יג) לא יאכל חמץ. לעשות את המאכיל כאוכל. אתה אומר לכך או אינו אלא לאוסרו בהנייה כשהוא אומר לא תאכל עליו חמץ למדנו שהוא אסור בהנייה הא מה ת"ל ולא יאכל חמץ לעשות את המאכיל כאוכל דברי רבי יאשיה. רבי יצחק אומר אינו צריך מה אם שרצים קלים עשה בהן את המאכיל כאוכל חמץ חמור אינו דין שנעשה בו את המאכיל כאוכל הא מה ת"ל לא יאכל חמץ לא בא הכתוב אלא לאוסרו בהנייה. בגין דכתיב לא יאכל הא מלא תאכל לית שמע מינה כלום. והדא מסייע לרבי יוחנן.ור' יאשי' מסייע לר' אלע'

פשיטא שאין הקרקע??סביב אילן-ערל נאסר. צר צורה בקרקע,בסממני-ערלה נאסר. צבע דבר שיש בו רוח חיים, אילו השתחווה לו לא אסור, מפני שצבעו אסור?! מוכין שצבעו צריכה: בגד גדול שצבעו על מנת לחותכו, מה את עביד לה? כמוסגר או כמוחלט.נגעים 11:12אין תעבדיניה כמוסגר מותר. אין תעבדיניה כמוחלט אסור. צבעו וחזר וצבעו, והקדיח,=נתקלקל נאמר, אם היה צריכה לצביעה הראשונה, אסור, ואם לאו מותר.

צבעו בקליפי אגוז של ערלה וחזר וצבעו בקליפי אגוז של חולין מאן דאמר נותן טעם לפגם מותר אוף הכא מותר.כיון שכבר יש בו "צבע"="טעם", והוסיף, הותרה ומאן דאמר נותר טעם לפגם אסור אוף הכא

אסור.

צבעו בקליפי אגוז של ערלה וחזר וצבעו בקליפי רימון של חולין. ייבא כהדא: עגולי דבלה הגדולים מעלין את הקטנים והקטנים מעלין את הגדולים. רב הונא אמר כיני מתניתא: הגדולים מעלים את הקטנים במשקל. הקטנים מעלין את הגדולים במניין.כ אזלי' לקולא אים יש משקל "או" מניין של 100, מותר---אל' רימון "מעלה" את ה"אגוז"??? תמן מין במינו ברם הכא מין בשאינו מינו.

צבעו בקליפי אגוז של ערלה, וחזר וצבעו בקליפי חולין מין אחראגוז שיש לו גוון אחר ייבא כהדא ר' יהושע אומר תאנים שחורות מעלות את הלבנות והלבנות מעלות את השחורות. תמן הוא ראוי לחתכןולא ניכר בין התאנים, ע"כ שייך ביטול ברם הכא אינו ראוי לחתכו. מה דמי לה? גזים גזיזות. אמר רבי יוסי בי רבי בון מה דמי לה בגד גדול שצבעו על מנת לחתכו מיעבדיני' דורדסין:

אמר רבי יוחנן סממנין בטילין במאתים. מי צבעים במי צבעים בטילין ברוב.

אמר רבי בא בר ממל הניית ערלה בטילה ברוב. מתני' פליגא על דרבי בא בר ממל תבשיל שבישלו בקליפי ערלה ידלק וכו'!! פתר לה קדירה בקדירות.צריך 200,אבל עצים בעצים בטילים ברוב

אמר רבי יוסי מיסבר סבר רבי בא בר ממל שמותר לעשות כן בתחילה, לא לשעבר? *רק "בדיעבד"!*

מיי כדון? אם יש בו כדי לצבוע, את רואה את ההיתר כמי שאינו, אותו האיסור יש בו כדי לאסור. אם אין בובאיסור כדי לצבוע, את רואה את ההיתר כמי שאינו, אותו האיסור אין בו כדי לאסור.

תמן תנינן אלו דברים של גוים אסורין ואיסורן איסור הנייה

היין, והחומץ של גוים שהיה מתחילתו יין, וחרס הדרייני. רבי זעירה בשם רבי ירמיה רבי מאיר היא. דתני חרס הדרייני אסור ואיסורו איסור הנייה. מה נן קיימין? אם כשנתנו בתבשיל דברי הכל אסור. אם כשמכרו חוץ מדמי יין נסך שבו דברי הכל מותר. אלא כי נן קיימין כשנתנו חרס הנ"ל "על גבי" תבשיל. מהו לסמוך בובחרס כרעי המיטה? רבי לעזר אומר אסור רבי יוחנן אמר מותר.

רבי יונה בעי קומי רבי זעירא ההן בגד דתנינן הכאשצבעו בקליפי ערלה מהו לסמוך בו את המיטה? ואיקפד לקיבליה. אמר ליה אפילו למאן דאמר תמן מותר הכא אסור! תמן אין איסורו ניכר ברם הכא איסורו ניכר.

אמר רבי חגיי כד נחתית מן אילפאמן הספינה שמעית קליה דרבי יעקב בר אחא יתיב מתני: בגד שצבעו בקליפי ערלה ידלק. ותנינן נטל הימנהמעץ אשירה כרכר אסור בהנייה. ארג בו את הבגד אסור בהנייה. יין נסך שנפל לבור כולו אסור בהנייה. ותנינן רבן שמעון בן גמליאל אומר ימכר כולו לגוי חוץ מדמי יין נסך שבו. אמר רבי אחא בר יעקב רבי חגיי קשתיהנימא יימכר הבגד חוץ מדמי הצבע! רבי חגיי קיימה. מיי כדון? תמן אין דרך בני אדם ליקח יין מן הגוי. ברם הכא דרך בני אדם ליקח בגד מן הגוי:*כ חיישי' שמא יחזור הנכרי וימכור הבגד לישראל*

הלכה ב משנה הצובע מלא הסיט בקליפי ערלה וארגו בבגד ואין ידוע אי זה הוא, רבי מאיר אומר ידלק הבגד. וחכמים אומרים יעלה באחד ומאתים.

האורג מלא הסיט מצמר הבכור בבגד, ידלק הבגד. משיער הנזיר ומפטר חמור בשק, ידלק השק.

ובמוקדשים, מקדשין בכל שהן

גמרא מאן תנא סיט? רבי מאיר.דווקא "סיט" אינו בטל כלל ברם כרבנין הוא סיט הוא פחות מסיט.בעי' 200

רבי יוסי בי רבי בון אמר לה בשם רבי יוחנן, רבי יסא בשם ר' יוחנן: צמר בכור שטרפו בטל ברוב. איתיבי' רבי חייא ציפוראה קומי רבי אימי ליטרא בשמונה ולא הודו.??לא רצה להתיר אף 8 פעם היתר!

אילולי דאמר רבי יסא, ולא מתניתא היא. האורג מלא הסיט מצמר הבכור בבגד ידלק הבגד!! *אלמא לא בטל!!*

אמר ליה אילו איתתבת תמן, איתהוות יאות.???

תמן תנינןתמורה 7:4 אלו הן הנשרפין ותנינן אלו הן הנקברין. הכא את אמר ישרפו והכא את אמר יקברו!! אמר רבי יוחנן כאן בשק כאן בשיער. מה בין שק מה בין שיער? אמר רבי חנניה בריה דרבי הלל שק מצוי לחטט אחריוע"כ יישרף שיער אין מצוי לחטט אחריו.בקבורה סגי רבי שמעון בן לקיש אמר כאן במקדשנזיר שגילח במקדש, טעון שריפה כאן בגבולין. רבי יוסי בי רבי חנינא אומר כאן בנזיר טהורכמפורש בפרשת נשא כאן בנזיר טמא.

והתנינן פטר חמור, אית לך מימר כאן במקדש כאן בגבולין כאן בנזיר טהור כאן בנזיר טמא?! אלא כאן בשק כאן בשיער.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: הן דתימר ישרף, שערו.של פטר חמור הן דתימר יקבר, גופו:

ובמוקדשין מוקדשין כל שהן. רבי יוסי בשם רבי יוחנן: הדא דתימר בקדשים שיש להן מתירין,דדשיל"מ ל"ב אבל בקדשים שאין להן מתירין,כגון בדק הביתצריכין סיט. התיב רבי יוסי והא מתני' פליגא האורג מלא הסיט מצמר הבכור בבגד ידלק הבגד. ובכור לאו כקדשי' שיש להן מתירין הוא?!

אית דתני לה=האורג... בשם רבי מאיר, ואית דלא תני לה בשם רבי

מאיר. מאן דתני לה בשם רבי מאיר אית ליה עשרה דברים מקדשין. מאן דלא תני לה בשם רבי מאיר, מנן אית ליה עשרה דברים מקדשין? רבי מאיר כר' עקיבה דרבי עקיבה אמר אף ככרות של בעל הבית:הרי 7+משנה א+משנה ב+משנה ד

הלכה ג משנה תבשיל שבישלו בקליפי ערלה ידלק. נתערב באחרים יעלה באחד ומאתים

תנור שהסיקו בקליפי ערלה ואפה בו את הפת תידלק הפת. נתערבה באחרות תעלה באחד ומאתים:

גמרא אבא בר ירמיה כהנא בר ירמיה בשם שמואל רבי בא רבי חייא בשם רבי יוחנן: גחלי ערלה שעיממו הרי אלו מותרות. ולא מתניתא היא *דאסור*..?! אם חדש יותץ, אם ישן יוצן.

רבי חנניא אמר לית כן.לא קיימ"ל כמתני' רבי מנא אמר אית כן. בשהביא עצים לחים ונגבו בקליפי ערלה.דווקא בכה"ג אסור

אבנים מנוגעות שעשאן סיד, אית תניי תני עלו מטומאתן ואית תניי תני לא עלו מידי טומאתן. מאן דאמר עלו מידי טומאתן הרי אלו מותרות ומאן דאמר לא עלו מידי טומאתן הרי אלו אסורות. אפילו כמאן דאמר עלו מידי טומאתן הרי אלו אסורות דכתיב (ויקרא יד) צרעת ממארת תן בו מאירה ואל יהנה ממנו.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן כל הנשרפין אפרן מותר חוץ מאפר הבא מחמת עבודה זרה. התיב רבי חייה בר יוסף קומי רבי יוחנן הרי אפר הבית הרי אינו בא מחמת עבודה זרה ואת אמר אסור. אמר ליה שנייה היא דכתיב נתיצה נתיצה:

הלכה ד משנה מי שהיו לו חבילי תלתן של כלאי הכרם ידלקו. נתערבו באחרים כולן ידלקו דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים יעלו באחד ומאתים. שהיה רבי מאיר אומר את שדרכו להימנות

מקדש. וחכמים אומרים אין מקדש אלא ששה דברים. ורבי עקיבה אומר שבעה:

גמרא וכמה היא חבילה? עשרים וחמשה זירין. אמר רבי יונה וארבע מינהון מיטה.לפעמים קרי 4 חבילה, לעניין מטה (במס כלים)

רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש: חד אמר דברי רבי מאיר עשרה דברים מקדשין. וחרנא אמר דברי רבי מאיר כל הדברים מקדשין.

רבי יעקב בר אחא אמר שמועתא, מתני' פליגא על מאן דאמר דברי ר' מאיר עשרה דברים מקדשין. דתנינן תמן אמר רבי יודה לא הוזכרו רימוני בדן וחצירי גבע אלא שיהו מתעשרין ודאי בכל מקום.לר"מ, אף חצירי גבע מקדש!

ושאר כל הרימונין, אין דרכן להימנות?! אלא רימוני בדן על ידי שהן חביבין דרכן להימנות שאר כל הרימונין על ידי שאין חביבין אין דרכן להימנות:

הלכה ה משנה ואלו הן: אגוזי פרך, ורימוני בדן, חביות סתומות, וחילפות תרדין, וקילחי כרוב, ודלעת יונית. רבי עקיבה אומר אף ככרות של בעל הבית. הראוי לערלה ערלה הראוי לכלאי הכרם כלאי הכרם:

גמרא רבי יונה בעי הא שקידי פרך לא?

מתניתא בסתומה בין הסתומות, אבל סתומה בין הפתוחות ונפתחה, או פתוחה בין הסתומות ונסתמה, צריכות שיעור אחר.???בטל ב200 היאך אפשר לפתוחה אצל הסתומות?שיתערב א"ר זעירא תיפתר בפתוחה אצל החנוני, שהיא כסתומה אצל בעל הבית.שהחנווני יודע לסתמה היטב והתני ונסתמה תיפתר שחזר בעלה ונטלה.וה"ק:נתערב אצל חנווני "פתוחה שסתמה" בין חביות "סתומות"—ושוב חזרו כולם אצל

רבי קריספא בשם רבי יוחנן כל אילין קירייא וקורותא דאנן אכלין, דלעת יונית אינון.

רבי יונה בעי ולמה לינן אמרין הראוי לתרומה. אמר ליה רבי יוסי תרומה נוהגת בכל. ערלה אינה נוהגת בכל:

הלכה ו משנה נתפצעו האגוזים, נתפרדו הרימונים, נפתחו החביות, נחתכו הדלועין, נתפרשונשברו הככרות, יעלו באחד ומאתים:

גמרא נפלו ואחר כך נתפצעו, בין שוגג בין מזיד לא יעלו דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר בין שוגג בין מזיד יעלו. רבי יוסי אומר שוגג יעלו מזיד לא יעלו.

מ"ט דר"מ? קנסו שוגג אטו מזיד

מ"ט דר"י? כבר קנסו בידו.שנשתברו!

מה טעמא דרבי יוסי? כיי דאמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן כל האיסורין שריבה עליהן, שוגג מותר מזיד אסור.

רבי שמעון בן לקיש בשם רבי הושעיא: היו לפניו מאה וחמשים חביות, נתפתחו מאה, מאה מותרות, חמשים אסורות. והשאר, לכשיפתחו יהו מותרות. אמר רבי זעירא לא אמרו אלא "לכשיפתחו" הא לפתוח לכתחלה אסור.

דבי ר' ינאי שאלין, דלעת שלקה בבית אביה,בשלה בעודה מחוברת מהו שתטבול למעשרות? לוי שאל מהו שתטמא טומאת אוכלין.

שלקה?! כמחותכת היא. מילתיה דשמואל, דשמואל אמר שהיא מטמא טומאת אוכלין.

ואמר רבי יוסי בי רבי בון בשם שמואל תאנים וענבים שצימקו

באביהן, מטמאין טומאת אוכלין, והרודה מהן בשבת חייב משום קוצר:

נתפרסו ככרות. מתני' דר' עקיבה דר' עקיבה אמר אף ככרות של בעל הבית:

הלכה ז משנה ספק הערלה בארץ ישראל אסור. ובסוריא מותר. ובחוצה לארץ יורד ולוקח, ובלבד שלא יראנו לוקט.

כרם שהוא נטוע ירק, וירק נמכר חוצה לו, בארץ ישראל אסור. ובסוריא מותר. ובחוצה לארץ יורד ולוקט ובלבד שלא ילקוט ביד.

החדש אסור מן התורה בכל מקום. והערלה הלכה. והכלאים מדברי סופרים:

גמרא איזו ספק הערלה? כרם של ערלה וענבים נמכרות חוצה לו בארץ ישראל אסור. ובסוריא מותר. אמר רבי יודן אף זה ספיקו אסור בסוריא. איזו ספק המותר בסוריא? כרם של ערלה וכרם אחר בצידו, וענבים נמכרות חוצה לו, בארץ ישראל אסור ובסוריא מותר. אמר רבי יודה אף זה אסור בסוריא.

*איזהו ספק כרם..*איזו ספק המותר בסוריא? כרם נטוע ירק ושדה ירק אחר בצידו וירק נמכר חוצה לו

בארץ ישראל אסור ובסוריא מותר ובחוץ לארץ יורד ולוקט ובלבד שלא ילקוט ביד. אמר רבי יודן עוד היא בקדמייתאכרישא יורד ולוקח ובלבד שלא יראנו לוקט:

החדש אסור מן התורה בכל מקום: מתניתא דרבי ליעזר. דתנינן תמן כל מצוה שאינה תלויה בארץ נוהגת בארץ ובחוצה לארץ. וכל מצוה שהיא תלויה בארץ, אינה נוהגת אלא בארץ. חוץ מן

הערלה ומן הכלאים. רבי ליעזר אומר אף החדש. מה טעמא דרבי ליעזר? (ויקרא כג) בכל מושבותיכם בכל מקום בין בארץ בין בחוצה לארץ. מה מקיימין רבנין טעמא דרבי ליעזר בכל מושבותיכם בחדש? שכן יצא בחוץ.אים הוציא פירות חדש לחו"ל, חדש נוהג בו

רבי יונה בעי קומי רבי יוסי ולמה לא תנינן אף החלה עמהן? אמר ליה לא אתינן מתני' אלא דבר שהוא נוהג בישראל ובגוים. וחלה אינה נוהגת אלא בישראל דכתיב (במדבר טו) ראשית עריסותיכם ולא של גוים:

והערלה הלכה. שמואל אמר בהלכות המדינה. רבי יוחנן אמר הלכה למשה מסיני. רבי יסא בעי קומי רבי יוחנן הלכה למשה מסיני ואת אמר הכין?! אמר בשעה שניתנה הלכה כך ניתנה. אמר אילו לא סלקית לארץ ישראל אלא לשמוע דבר זה די:

והכלאים מדברי סופרים: שמואל אמר בכלאי הכרם, הא בכלאי זרעים מותר. ר' יוחנן אמר בכלאי הכרם, הא בכלאי זרעים אסור. אמר רב הונא כד נחתון מערביא דתמן אמרונה בשם רבי יוחנן וקיימנוה (ויקרא יט) את חקותי תשמרו בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך. הקיש כלאי זרעים לכלאי בגדים וכלאי בהמה, מה כלאי בגדים וכלאי בהמה שאין תלויין בארץ ונוהגין בארץ ובחוץ לארץ, אף כלאי זרעים אע"פ שהן תלוין בארץ נוהגין בארץ ובחוצה לארץ.

חד בר נש זרע חקליה שעורין ולפת. עבר חנין גוביתא ועקרין. אתא עובדא קומי שמואל וקנסיה.לחנין (דס"ל כלאי זרעים שרי בחו"ל)

דתני: אין עושין עם ישראל בכלאים, אבל עוקרין עמו בכלאים מפני שהוא ממעט בעבירה.

תני אין עושין עם הגוי בכלאים בין בכלאי הכרם בין בכלאי זרעים. אבל עיירות המובלעות בארץ ישראל כגון באינה ובאימה ובחברותיה, עושין עמהן בכלאים. כשם שכלאים בארץ כך כלאים בחוץ לארץ.

שמואל פתר מתני' אין עושין עם הגוי בכלאים בארץ, בין בכלאי הכרם בין בכלאי זרעים. אבל עיירות המובלעות בארץ ישראל כגון באינה ובאימה וחברותיה, עושין עמהן בכלאים. כשם שכלאים בארץ כך כלאים בחוצה לארץ. כלאי הכרם הא כלאי זרעים מותר.

ר' יוחנן פתר מתניתא, אין עושין עם הגוי בכלאים בארץ בין בכלאי כרם בין בכלאי זרעים. אבל עיירות המובלעות בארץ ישראל כגון באינה ובאימה וחברותיה עושין עמהן בכלאים. כשם שכלאים בארץ ישראל כך כלאים בחוצה לארץ, בכלאי הכרם ובכלאי זרעים:

תם ונשלם בס"ד אור ליום ב לך (ג מרחשוון תשעב)

הוגה מחדש ח תשרי תשעד